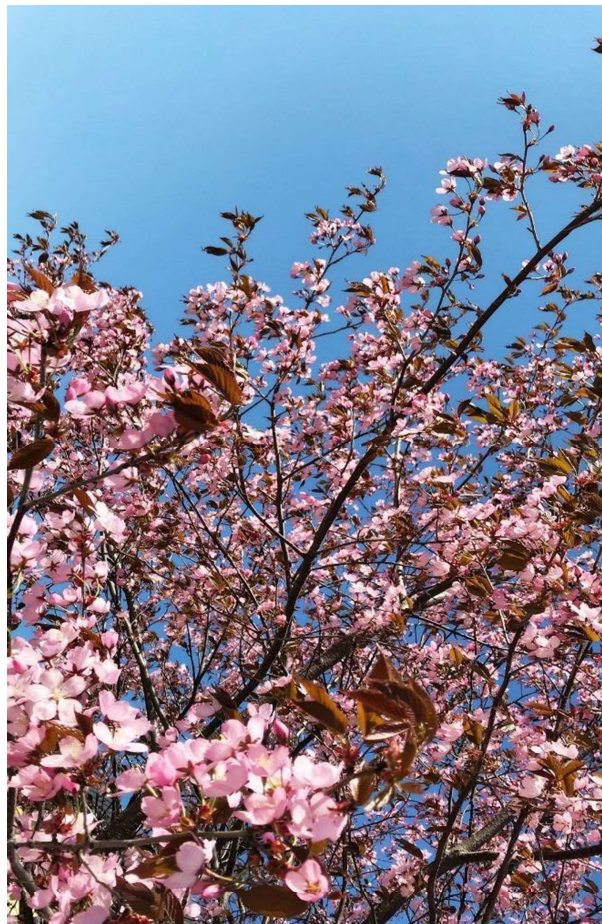

Fornuddens skola

Skolans plan:

för det övergripande arbetet mot diskriminering, trakasserier och
kränkningar

Gäller för höstterminen 2020 och vårterminen 2021

Innehåll

Inledning	3
Presentation av skolan	4
Lagar och förordningar:	5
Begrepp och definitioner:	6
Ansvarsområden:	8
Delaktighet, förankring och information:	11
Kartläggningsmetoder:	12
Rutin för akuta händelse:	13
Utvärderingar av förra årets plan:	14
Årets främjande aktiviteter:	15
Kontaktuppgifter	16
Anmälningsskyldighet, Stöd och hjälpinsatser	17
Bilaga 1: Diskrimineringsgrunderna:	20
Bilaga 2: Diskrimineringsgrunderna med exempel	23

Inledning

Skolväsendet i Sverige ska vila på demokratins grund. En av demokratins pelare är tanken om alla människors lika värde. Detta värde ska finnas synligt i all vår verksamhet i och utanför klassrummet, det ska genomsyra vår organisation, våra strukturer och vårt bemötande.

I skolans uppdrag ligger att ha tydliga rutiner vid akuta händelser där individer utsätts, men vi behöver också arbeta främjande och förebyggande för att skapa trygga miljöer för alla våra elever oberoende av deras kön, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, ålder, könsuttryck eller identitet, etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

I Tyresö kommun har varje skola två dokument som rör arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det ena, som du läser nu, är *Skolans plan*, utöver denna finns också *arbetslagets dokument*, en översikt och dokumentation av det pågående arbetet i arbetslaget (se vidare nedan).

Tyresö kommun har även en [gemensam hemsida](#). Syftet med hemsidan är att den ska fungera som en verktygslåda där rektorer och skolpersonal hittar information om allt som rör skolornas likabehandlingsarbete. På hemsidan kan man även hitta konkreta förslag på hur skolor kan arbeta med värdegrundsuppdraget, hur lagstiftningen ser ut och hur man kan arbeta främjande och förebyggande mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Genom en gemensam hemsida är det även lättare att skapa likvärdighet för kommunens skolor.

Skolans plan

Här hittar du lagar, definitioner och begrepp, ansvarsfördelning och förslag på kartläggningsmetoder. Här finns även de rutiner och strukturer som styr skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt skolans främjande aktiviteter. De främjande aktiviteterna konkretiseras på arbetslags nivå. Här finns information om var vårdnadshavare kan vända sig om de misstänker att egna eller andras barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på skolan.

Arbetslagets dokument

Varje arbetslag genomför kartläggningar som fångar elevernas åsikter och upplevelser kring situationen i skolan. Syftet med kartläggningarna är att synliggöra var och när det kan finnas risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i verksamheten. Resultaten av kartläggningarna utgör sedan en grund för samtal och diskussioner kring vilka åtgärder som bör göras för att skapa en tryggare miljö för alla elever. Såväl elever som lärare är delaktiga i att ta fram förebyggande åtgärder. Både de förebyggande och de främjande aktiviteterna följs upp och utvärderas på arbetslags nivå i junidagarna samtidigt utvärderas arbetslagets dokument.

Organisation

Varje arbetslag har minst en likabehandlingsansvarig som sammanställer de konkretiserade främjande aktiviteterna samt de förebyggande åtgärderna. Likabehandlings ansvariga ansvarar för de arbetslagsmöten där åtgärderna följs upp och utvärderas. Arbetslagets likabehandlingsansvariga sitter i skolans Likabehandlingsgrupp.

Övergripande nivå

Skolan har en Likabehandlingsgrupp som består av representanter från varje arbetslag, kurator, specialpedagog samt rektor. Det finns ett årshjul som strukturerar skolans strategiska arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Presentation av skolan

Fornuddens skola är en F-6-skola med ca 480 elever från och med läsåret 2020/2021.

Skolan är organiserad i arbetslag, ämneslag och arbetsgrupper (ex. Likabehandlingsgrupp och Trygghetsteam).

Skolan ska erbjuda en trygg skola och arbetsmiljö för var och en. Här ska möjlighet finnas att växa och utvecklas optimalt kunskapsmässigt, men även socialt, kulturellt och känslomässigt, oavsett sina egna förutsättningar. Undervisningen ska vara varierande, utmanande och individanpassad. Vår värdegrund bygger på att alla människor är lika värda, har samma rättigheter och skall behandlas som likar.

Skolan ska ha ett aktivt främjande och förebyggande arbete för att motverka diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier, och kränkande behandling. Arbetet ska göras i fyra steg och ske i samverkan med barn, elever och personal genom att undersöka risker, analysera orsaker, genomföra åtgärder samt följa upp och utvärdera.

Planen omfattar allt vi gör i syfte att motverka diskriminering och kränkande behandling. Det finns ett syfte, en ansvarsfördelning och en tidsplan för arbetet och alla insatser. I stora drag är det detta som är kärnan i planen och som vi vill att alla som jobbar eller går i skolan känner till.

Ingen i skolan skall uppleva sig diskriminerad eller kränkt av någon annan i skolan

Skolan arbetar förebyggande med detta genom värderingsövningar, genom att ständigt påminna eleverna om hur vi skall behandla varandra och genom att, under skoltid, alltid ha tillräckligt med personal med där eleverna är.

Det är all personals ansvar att reagera om någon far illa eller om någon beter sig på ett sätt som strider mot diskrimineringslagarna eller vår värderingsgrund. Utöver detta mäter vi årligen elevernas bild av skolan och hur väl vi arbetar med likabehandling, i kartläggningar och enkäter anpassade efter elevernas ålder. I och med analysen av dessa beslutas även åtgärder inom de områden där vi upplevs inte rätta till. Dessa åtgärder skrivs in i arbetslagets förebyggande åtgärder.

Vi vill att alla barn ska få de bästa förutsättningar under sin tid i Fornuddens skola. Vi vill att det ska finnas ett bra samarbete mellan lärare, barn och föräldrar. Tillsammans skapar vi en positiv arbetsmiljö som leder till framgång.

Skolans vision

Tillsammans i rörelse för att lära mer och må bra.

Lagar och förordningar

Arbetet mot diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567/2016:828) medan arbetet mot kränkningar regleras i Skollagen (2010:800). Båda lagstiftningarna kräver att det ska finnas ett strategiskt och långsiktigt arbete i verksamheterna.

3 kap. Aktiva åtgärder

1§ Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

3§ Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande.

18§ Utbildningsanordnare ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.)

Skollagen 2010:800

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

6§ Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

8§ Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. ... En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Läroplanerna (Lgr11) lyfter frågor kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i såväl Skolans värdegrund och uppdrag som i kursplanerna.

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annat trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. (Lgr 11)

Behovet av kunskap om och diskussioner kring diskriminering, trakasserier och kränkningar och vad det kan betyda för individen och för samhället i stort, finns på olika sätt inskrivet i kursplanerna. Arbetet med barnrättskonventionen och de mänskliga rättigheterna återkommer t.ex. som en röd tråd från förskoleklass upp till gymnasiet.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige ratificerade barnkonventionen utan reservationer 1990. Från och med den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag.

Begrepp och definitioner

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Mobbning

Mobbning är när ett barn eller elev är utsatt för upprepade negativa handlingar och där det hos den/de som utsätter finns ett syfte att tillfoga den andra skada eller obehag. Det ska dessutom finnas en skillnad i styrkeförhållande mellan den/de som utsätter och den som utsätts för att beteendet ska kallas mobbning enligt Olweus klassiska definition.

Trakasserier

Trakasserier är ett beteende som kränker någons värdighet och som har samband till en eller flera av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell art som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag eller bilder som är sexuellt anspelade och som upplevs som kränkande för personen. Sexuella trakasserier kan även handla om en sexuell jargong.

Kränkningar och trakasserier kan äga rum i den fysiska verkligheten eller via sociala medier. De kan vara fysiska (knuffar och slag), verbala (skällsord), textburna (klotter) eller sociala (utfrysning och ryktesspridning).

Diskriminering

Det finns två former av diskriminering: direkt och indirekt diskriminering. *Direkt diskriminering:* att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, samt att missgynnandet har att göra med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. (kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder) För en beskrivning av diskrimineringsgrunderna samt sexuella trakasserier, se bilaga 1.

Indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att missgynna personer med ett visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Tillsägelser

Rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra elevernas trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. För att komma till Skolverkets sida om ordningsfrågor, trygghet och studiero [tryck här](#)

Repressalier

Huvudmannen eller skolans personal får inte utsätta en elev för repressalier på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har påtalat brister eller anmält skolan för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Ansvarsområden

Rektor ansvarar för:

- att varje enskild verksamhet arbetar målinriktat för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
- att *Skolans plan* upprättas och utvärderas varje år,
- att vårdnadshavare informeras om *Skolans plan*,
- att all personal är informerad om *Skolans plan* och de rutiner som ingår i den samt arbetar efter den,
- att *Arbetslagets dokument* upprättas,
- att förebyggande åtgärder och främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas.
- att det finns en organisation på skolan som främjar arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, i vårt fall är detta likabehandlingsgruppen.
- att skolan, när den får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer, ser till att utredning görs och åtgärder vidtas,
- att huvudman informeras om ärenden som rör diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
- att kontakta andra myndigheter vid behov.

Likabehandlingsgruppen möts kontinuerligt och ansvarar för:

- att utvärdera *Skolans plan*, se till att ny *Skolans plan* upprättas i juni samt att den implementeras vid skolstart i augusti,
- att inför den nya *Skolans plan* diskutera arbetslagets arbete med de främjande aktiviteterna samt ge exempel på hur vi kan arbeta med de olika diskrimineringsgrunderna
- Kurator som är en del av likabehandlingsgruppen för statistik över kränkingsanmälningar och delger övrig personal vid två tillfällen under läsåret, inlagt i årshjul med syftet att få syn på mönster och därmed arbeta främjande och förebyggande.
- att lyfta resultat från kartläggningar som genomförs på skolan och som har relevans för frågor som rör trakasserier, kränkningar, trygghet,

- att lyfta övergripande kartläggningar som t.ex. Brukarenkäten, Trygghetsenkäten och Skolenkäten (Skolinspektionen) och se till att resultaten diskuteras och följs upp.
- att följa upp och stödja arbetslagets arbete i det kontinuerliga arbetet.
- Likabehandlingsgruppen har skapat en elevvänlig sammanställning över diskrimineringsgrunderna med exempel på vad vi gör på skolan för att hindra diskrimineringar. Dessa delas ut till eleverna i början av läsåret i augusti.

Arbetslaget ansvarar för

- att genomföra kartläggningar där samtliga diskrimineringsgrunder, sexuella trakasserier samt kränkande behandling ingår.
- att personal analyserar och diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer, vi kommer ta hänsyn till elevernas synpunkter på förbättringsområden inom skolgården utifrån trygghetsvandringen som vi gjorde under april-maj.
- att elever diskuterar resultaten av kartläggningarna med syfte att få fram aktiva åtgärder mot de risker och brister som framkommer,
- att förebyggande åtgärder skrivs ned i *Arbetslagets dokument* och implementeras vid skolstart i augusti,
- att skolans främjande aktiviteter bryts ned till åldersadekvata aktiviteter och implementeras vid skolstart,
- att såväl förebyggande åtgärder som främjande aktiviteter kontinuerligt följs upp och utvärderas,
- att i juni sammanställa och utvärdera arbetslagets arbete med de främjande och förebyggande aktiviteterna under det föregående året.

All personal ansvarar för

- att vid ärenden som rör kränkningar, diskriminering eller trakasserier, säkerställa att åtgärder som rör de "egna" eleverna genomförs, följs upp och utvärderas,
- att vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling informera rektor/kurator genom att skriva en kränkingsanmälan digitalt,
- att följa skolans rutiner vid förekomst av kränkningar, trakasserier eller diskriminering,

- att arbeta främjande och förebyggande mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
- att följa Läroplanens skrivningar och lyfta diskussioner kring och kunskap om diskrimineringsgrunderna i verksamheten.
- att ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likvärdighet.

Elever

- deltar i kartläggningar, och diskussioner kring kartläggningens resultat. Tar fram utvecklingsområde utifrån det resultat som visar sig,
- berättar för personal i skolan om de själva är utsatta eller misstänker att andra är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Vårdnadshavare ombuds

- att berätta för personal i skolan om deras barn eller om de misstänker att andra elever är utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Delaktighet, förankring och information

Personalens delaktighet, förankring och information

Skolans plan presenteras och bearbetas vid skolårets början. Vikarier och personal som börjar under pågående läsår informeras om *Skolans plan*. Skolan har strukturer för nyanställda som kommer under terminen. Det ska finnas en informationspunkt till vikarier. Vi skall ta fram en rutinpärm kring detta inför nästa läsår,

Personalen deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. Personalen deltar även i samtal och diskussioner för att bryta ned skolans främjande aktiviteter till åldersadekvata aktiviteter. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på arbetslagsmöten.

Elevers delaktighet, förankring och information

Skolans plan presenteras och diskuteras vid skolårets början.

Eleverna deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på klassråd och efter resultat från trygghetsenkät och trygghetsvandring.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare informeras om skolans arbete vid läsårets första föräldramöte. *Skolans plan* ligger i V-klass.

Skolans LBG arbetar fram en PP som presenteras på alla föräldramöten på skolan.

Kartläggningsmetoder

Kartläggning fokus elever

- Vi använder kartläggningar såsom trygghetsenkäter och utvecklingssamtal en gång per termin. Det främjande och förebyggande arbetet på skolan är inte individriktad utan arbetar med skolans övergripande miljö, bemötande, organisation och strukturer. Individer som utsätts ska ha individuella handlingsplaner.
- Sammanställning av kränkingsrapporter. Syftet med sammanställningen är att synliggöra mönster som att vissa trakasserier kopplat till t.ex. religion har ökat/minskat eller att det är särskilda platser som t.ex. kapprum där många kränkningar sker.
- Styrkan i enkäter är anonymiteten. Svagheten är att du bara får svar på det du frågar efter samt att det kan finnas en osäkerhet i hur eleverna uppfattat frågorna. Det är därför centralt att de begrepp som används i enkäten har gått igenom med elevgruppen. Vi har valt att utforma vår egen enkät utifrån remiss hos elever samt i trygghetsteamet. Detta sker två gånger per läsår och Trygghetsteamet ansvarar för planering, genomförande och sammanställning.

- [Trygghetsvandringar](#) Skolans trygghetsteam har gjort en plan för trygghetsvandringen. Denna skall göras vid två tillfällen, en gång under respektive termin. I år har vi endast gjort den under vårterminen. Underlaget kommer vi att använda i augusti då vi fyller i förebyggande och främjande åtgärder.

Kartläggning fokus organisation och struktur

- På vår skola är skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kända av skolans personal. I början av läsåret går likabehandlingsgruppen i genom formulären med all personal.
- Vi vill skapa en rutin kring Introduktion av nya pedagoger och vikarier till skolans rutiner och strukturer rörande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Skolledningen ansvarar för detta och kommer genomföra detta i högre utsträckning från och med LÅ 20/21.
- Skolans undervisning är organiserad på ett sådant sätt att alla elever har möjlighet att delta. Detta säkerställs genom arbete med bl.a. extra anpassningar, tillgängliga lärmiljöer, digitala verktyg och elevdelaktighet.

Rutiner

Rutiner för när en elev kränks eller trakasseras av andra elever

1. Att upptäcka och ingripa vid kränkande behandling eller trakasserier

- All personal ska vara uppmärksam på indikationer om att en elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier.
- All personal som ser, hör eller får information om att en elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier har ett ansvar att ingripa eller hämta den hjälp som behövs för att stoppa pågående kränkningar eller trakasserier.
- Personal som själv ser eller får information om att någon elev utsätts för kränkande behandling eller trakasserier ska skyndsamt fylla [anmälan om kränkande behandling](#) som finns på intranätet, blanketten går sedan direkt till rektor som skickar vidare till huvudman

- Rektor ser till att det finns rutiner att vårdnadshavare blir informerad.

Rutiner för när en elev kränks, trakasseras eller diskrimineras av någon ur skolans personal eller av en annan vuxen inom skolans område

1. Att upptäcka och ingripa vid kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering

- All personal ska vara uppmärksam på indikationer om att en elev utsätts för kränkningar, trakasserier eller diskriminering.
- All personal som ser, hör eller får information om att en elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering har ett ansvar att ingripa eller hämta den hjälp som behövs för att stoppa pågående kränkningar, trakasserier eller diskriminering.
- Personal som själv ser eller får information om att någon elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av en av skolans anställda eller annan vuxen som befinner sig inom skolans område ska informera rektor.
- Rektor ska skyndsamt fylla i [anmälan om kränkande behandling](#) som finns på intranätet, denna skickas därefter till huvudman
- Rektor ser till att det finns rutiner att vårdnadshavare blir informerad.
- Om ärendet gäller att rektor ska ha kränkt en elev, ska det utredas hos huvudmannen. Skolchefen informeras skyndsamt per telefon.

Utvärderingar av förra årets *Skolans plan*

Rutiner och strukturer

Vi har följt årshjulet som utformats av skolans likabehandlingsgrupp, vissa justeringar har gjorts under läsårets gång. Vi har lagt till egna traditioner som vi har på skolan som till exempel trygghetsvandring och vänskaps samling.

Arbetslagen har följt upp kränkingsanmälningar och startat utredning vid behov. När arbetslaget har behövt få stöd och hjälp har Trygghetsteamet tagit vid. Även elevhälsan har vid tillfällena varit inblandat.

Vi har haft ett trygghetsteam (THT) under året som har träffats en gång per vecka. THT har arbetat både med främjande och åtgärdande. Vi har bland annat skapat alla hjärtans dag för alla elever på skolan. Vi har tagit hjälp av elevrådet där alla årskurser är representerade när vi gjorde trygghetsvandring under våren 2020. Vid utvärdering framkom det att förskoleelever inte var representerade, detta ska vi ta med oss som lärdom till nästa tillfälle. Vi har haft allvarssamtal med berörda elever med syfte att bryta onda spiraler och att stärka självkänslan hos både den som utsätter och den som blivit utsatt.

Vi har haft likabehandlingsgrupp som har träffats en gång i månaden. I LBG har vi tagit fram en röd tråd över hur vi arbetar med likabehandlingsarbetet på Fornuddens skola. Vi har riktat material mot respektive årskurs för att säkerställa att alla elever får ta del av det utbud som finns gällande arbetet med kränkande behandling och trakasserier.

Kurator har vid skolstart gått igenom diskrimineringsgrunderna samt skolans likabehandlingsplan.

Skolan har haft språkbruk som tema under året.

Skolan har haft trivselledare samt rörelselekar varje morgon för att främja rörelse.

Främjande och övergripande aktiviteter

- Har arbetslagen genomfört förra årets främjande aktiviteter? Om nej, varför? om Ja, vad blev resultaten? Ja, alla arbetslag har gjort något men inte riktigt allt. Skälet till att arbetet inte gått att genomföra i sin helhet enligt rutiner beror på glapp i anställning av kurator och att implementeringsarbetet kring de kommunövergripande riktlinjerna tagit tid. Detta är ett utvecklingsområde inför nästa läsår, men vi är nu i fas med de planer och riktlinjer som finns.
- Kan vi, utifrån arbetslagets kartläggning, se områden som skulle gynnas av skolövergripande åtgärder? Om ja förs detta in i årets främjande aktiviteter.
- Arbetslagets främjande aktiviteter utvärderas i *Arbetslagets dokument*

Förebyggande åtgärder

Förebyggande åtgärder utvärderas i *Arbetslagets dokument*. Detta skall göras vid läsårsslut i *junidagarna*.

Årets främjande aktiviteter

Kön: Vi har könsneutrala toaletter. Vi har inte några gruppindelningar där kön säras utifrån just kön. Vi integrerar frågor kring kön och jämställdhet i ämnesundervisningen och då synliggöra att ett kön inte definierar människans intressen, förmågor eller drömmar.

Könsöverskridande identitet eller uttryck:

Vi har implementerat hen i vårt arbete mot kränkningar och diskriminering. Vi har köpt in material till skolgården som främjar lekar som inte är könsbundna t.ex hopprep, dans. Kurator har regnbågsflaggan för att bjuda in till samtal bland annat till köns identifierade frågor eller uttryck. Vi har utvidgat normunderlaget genom att använda bilder på människor med icke-könsstereotypa eller androgyna könsuttryck i bild och historieundervisningen.

Etnisk tillhörighet: Vi belyser minoritetsgrupper såsom samer, romer och inuiter, mm. I musiken har vi tittat på olika youtube klipp som belyst olika åldrar, kön och etnicitet. Vi uppmärksammar elevers flerspråkighet på ett positivt sätt och tar tillvara på elevers olika erfarenheter och synsätt. Hela skolan arbetar med FN - dagen.

Religion och annan trosuppfattning: Vi uppmuntrar varandra att belysa den multikulturella kalender som finns samt uppmärksamma och reflektera över de olikheter och likheter som finns inom olika religion och trosuppfattningar för att därigenom öka förståelse.

Funktionsnedsättning: Vi gör anpassningar utifrån eleven, personalens behov. Vi ser dock stora brister då våra lokaler är bristfälliga. Vi har NPF anpassat samtliga klassrum med time-timer. Sittdynor, stressbollar, hörselkåpor. Vi arbetar normkritiskt genom att synliggöra hur normer kring olika funktionsnedsättningar

kommer till uttryck på skolan och skapar möjligheter att diskutera, ifrågasätta och förändra dem.

Sexuell läggning: Vi belyser olika familjesituationer och former av kärlek. Sedan bryts dessa ner på olika sätt av arbetslagen . I år 6 arbetar vi med sexualkunskap i år 6 där vi bland annat tar upp vardagliga moraliska frågor som rör flickor och pojkars identitet och roller, jämställdhet, sexualitet samt sexuell läggning.

Ålder: Alla åldersgrupper är representerade vid elevrådet. Personalen är medveten om sitt språkbruk och använder inte ord som har en negativ klang relaterad till ålder.

Sexuella trakasserier: Vi anmäler all form av sexuella trakasserier och pratar med eleverna om vad som är rätt och orätt gällande rätten till din egna kropp.

Övergripande

- Representanter för skolan deltar i Dugnaderna för kontinuerlig kompetensutveckling under läsåret 2020-2021. Dessa personer är: Biträdande rektor, Björn- Andreas Eriksen, Förstelärare Ewa Furu samt kurator Maarit Eriksson

Kontaktuppgifter till personer som elever eller vårdnadshavare kan vända sig till

Ta i första hand kontakt med din/elevens klasslärare, mentor eller en vuxen på skolan som du/ni har förtroende för. Om det av olika orsaker inte fungerar kan du ta kontakt med:

Rektor Kerstin Jacobsson, 08-5782 7801, kerstin.jacobsson@tyreso.se

Bitr. rektor Björn-Andreas Eriksen, 08-5782 7802 bjorn-andreas.eriksen@tyreso.se

Skolsköterska Louise Hallström, 08-5782 9443, louise.hallstrom.@tyreso.se

Kurator Maarit Eriksson 08-5782 7824, maarit.eriksson@tyreso.se

Förstelärare i värdegrundsarbete Ewa Furu, 070-169 83 31, ewa.furu@utb.tyreso.se

Skolpsykolog Linus Mörk, 08-5782 96 59, linus.mork@tyreso.se

Speciallärare Anna Refors, 070-169 83 42, anna.refors@utb.tyreso.se

Specialpedagog Marie Hansen, marie.hansen@utb.tyreso.se

Om du/ni inte upplever att skolan gör vad de enligt lag är ålagda att göra ta kontakt med verksamhetschefen:

Grundskolan: Johan Ahlkvist johan.ahlkvist@tyreso.se

Om du inte heller här får det stöd du/ni anser att ni har rätt till kan ni gå vidare till: BEO (barn- och elevombudet). [BEO](#)

DO (diskrimineringsombudet) [DO](#)

Anmälningsskyldighet

Enligt Socialtjänstlagen 14 kap. 1 § är både skolmyndighet och alla anställda hos myndighet det vill säga personal inom förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola, skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

En del fall av trakasserier och kränkande behandling kan också utgöra brott. En bedömning av om en polisanmälan ska göras bör ske i varje enskilt fall. En vårdnadshavare kan själv alltid göra en polisanmälan.

Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska Arbetsmiljöverket underrättas. Detta gäller även händelser som orsakats genom våld eller hot om våld.

Polisens, socialtjänstens, skolans utredning har olika syften. Oavsett om en anmälan har gjorts till en annan myndighet eller inte är verksamheten alltid skyldig att utreda påstådda trakasserier eller kränkande behandling och vidta relevanta åtgärder för att komma till rätta med dessa.

Stöd och hjälpinsatser

Socialtjänsten i Tyresö. Kontakt dagtid vid anmälan om oro för barn eller vuxen, samt andra akuta frågor. Tel: 08-578 291 00.

Barnens hjälptelefon (Bris) Tfn: 116 111. Till Barnens hjälptelefon kan alla under 18 år ringa om vad som helst. Inga problem är för stora eller små. Tillsammans med en vuxen försöker ni hitta en lösning på det som inte känns bra. Samtalet är gratis och det syns inte på telefonräkningen

att du har ringt. Alla vuxna på Barnens hjälptelefon har tystnadsplikt och får inte berätta för någon vad samtalen handlar om.

www.bris.se

Rädda Barnens föräldratelefon Tel: 020-786 786. Till Rädda Barnens föräldratelefon är alla som vill välkomna att ringa med stora och små frågor som rör barn och föräldraskap. Kanske kan samtalet ge nya infallsvinklar och lite hjälp med att samla mod och kraft. Ditt samtal är anonymt och kostar inte mer än en samtalsmarkering.

www.rb.se

Bilaga 1

Diskrimineringsgrunderna finns i två varianter utan och med exempel.

Diskrimineringsgrunderna utan exempel

Kön: att någon biologiskt och juridiskt definieras som kvinna eller man. Diskrimineringsgrunden *kön* kan kopplas till formuleringar i samtliga läroplaner om jämställdhet mellan kvinnor och män, kravet på att skolan aktivt ska främja kvinnor och mäns lika rätt och möjligheter, samt att skolan har ett ansvar att motverka traditionella könsmonster (Lgr 11). Eller ... att skolan aktivt ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter och att eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt (Lgy 11)

Könsöverskridande identitet eller uttryck: Begreppet kön består av flera olika delar. Biologiskt kön och juridiskt kön skyddas av diskrimineringsgrunden *kön*. I begreppet kön ingår även *könsidentitet och könsuttryck:* *Könsidentitet* är en persons självupplevda kön, det vill säga det kön du känner dig som (kvinna, intergender, ickebinär, man, transperson osv.). Könsidentiteten behöver inte samstämma med det juridiska eller biologiska könet. *Könsuttryck* beskriver hur en person uttrycker sitt kön genom attribut som socialt förknippas med könstillhörighet, till exempel kläder, kroppsspråk, frisyr, socialt beteende, röst etc. Skyddet som diskrimineringsgrunden ger är viktigt för personer som har en könsidentitet eller ett könsuttryck som ibland eller hela tiden skiljer sig från könsnormerna. Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning.

Etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller liknande förhållanden. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. En person som bor i Sverige kan identifiera sig både som svensk och t.ex. kurd, syrian eller amerikan. Varje person har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet/tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning: religiösa åskådningar som t.ex. Kristendom, Islam och Hinduism. Annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med religiös åskådning som t.ex. ateism. Religionsfriheten är skyddat i både internationella konventioner och i svensk lag. Undervisningen ska, enligt skollagen, vara icke-

konfessionell. En person behöver inte vara troende för att utsättas för diskriminering utifrån religion, det räcker att någon antar att hen är t.ex. kristen eller muslim och agerar utifrån det.

Funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättningar som t.ex. allergier, ADHD, dyslexi, hörsel- eller synnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd, utan personens funktionsförmåga varierar beroende på situationen och den omgivande miljön. Funktionshinder är de hinder som finns i omgivningen och som gör det svårt för personer med funktionsnedsättning att fungera optimalt. Skolan är ansvarig för att såväl undervisning som fysiska platser är tillgängliga för elever med funktionsnedsättning.

Sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell. Det handlar om vem personen blir förälskad eller attraherad av. Diskrimineringsgrunden skyddar även mot diskriminering eller trakasserier som rör anhörigas sexuella läggning.

Ålder: hur många år du är. Diskrimineringsgrunden gäller alla åldrar. Oftast är det yngre och äldre som diskrimineras.

Diskrimineringsgrunder med exempel

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]

- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål.[diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]